Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputationum phylosophicorum pars III. s. physica particularis - Cod. Ettenheim-Münster 229

Archert, Ignatius Ioannus Franc.

[s.l.], 1730

Quaestio 1ma

urn:nbn:de:bsz:31-120397

Visual Library

Quaeris 2do Cor in diversis affectibus diversimode moveri dilatari constringi: Resp. affli Num. 58us
Trepidat ergo R. etiam facies ex verecundia rubescit, ex ira, ex verecundia
similiter lingua ... trepidant ... Ad ea ac ... sit proprium
per diversos affectus in cerebro ... cor diversimode ...
sit moveatur.

Disputatio 4a
De
Anima rationali

Cum anima rationalis ... propria ... ad duo potissimum capita revocari queant; Num: 1us
... spectant, quae de anima rationali, essentia et proprietatibus ... ad eas
quae de obligationibus et ... disputari solent. Duobus his capitibus
... respondebunt duae Quaestiones ex quibus sit.

Quaestio 1ma.
De
Essentia et proprietatibus animae rationalis

Nomine animae rationalis nihil aliud intelligitur quam principium ... Num: 2us
sive rationandi; dari autem in nobis ... principium ... tam manifestum
ut a nemine nisi ab insipiente negari possit, ... quaeritur
quale sit hoc principium et ... 1o quae sit essentia animae rationalis 2o
an sit immortalis 3io an spiritualis 4 an libera 5io an illius
... sint aequales. Sit igitur

Articulus 1us
Quid
Sit anima rationalis

Quaeres 1o Quid sit anima rationalis R. Quod anima rationalis sit actus primus corporis rationalis Num: 3us
organici potentia vitam rationalem habentis seu potentis elicere operationes
rationales. Dicitur actus ... substantialis et informans, ... verbis
redarguitur 1o illa sententia, quae asserit animam non esse nisi ... illam,
quae assistit animae rationali et formae ... quae sententia in
... concilio ... ut videri potest apud ...: [illegible]
...

Quaeres 2o a quo et quomodo producatur anima rationalis. R. Quod anima rationalis producatur Num. 4us
a solo Deo et quidem creatione ... quia anima ... et spiritualis et
... declarabimus ... non potest generari, ... debet ... :

in concilijs etiam in Constant: et Vien: statutum e Cap: Firmiter oes animas à solo Deo creari. hic accedit communis S: P: Theol: meliorumq philosoph. unde colliges enorme modo damnatum ab Ecclesia errorem Luciferianorum, qui cum Tertulliano asserunt animas hominum ex semine hominum seu quasi traduce propagari ~~hoc~~ à virtute seminis à corpore genitorum seu parentum generari.

Num: 5us. Quaeres 3tio Quo tempore Creentur animae rationales? R. eo momento quo corpus organizato et sufficientes dispositiones habere videntur. Ratio hujus hoc vocat [illegible]: veritatem Cath. Habetur 1o contra Plat: qui in Timaeo docuit animas oes simul fuisse ab initio creatas atq in astris constitutas, postea vero earum caelestium taedio et terrenorum amore captas, in tanta sede poenam in corpora terrena veluti in totidem carceres fuisse connectas. 2o contra Platonicos et Pythagoreos qui asserebant insuper animas rationales post mortem migrare in alia corpora, in hominum seu etiam brutorum, ita tamen ut post triginta sex millia annorum easdem animas, ad eadem corpora in eadem loca ac tempora sint reditura, eaq in hoc mundo in eodem prorsus statu sint futura quo fuerint ante triginta 6 millia annos unde etiam hic hic numerus vocari solet magnus annus Platonicus, quo spatio stellas fixas motu proprio suo ab ortu in occasum absolvere cursum docuit Ptolom. mag. S. August. [illegible] excusat hos philos. et putat eos non admisisse metempsychosin seu transmigrationem physicam sed moralem docuisse ut hac ratione homines à belluina morte ad humanam revocarent. 3tio Contra Origenem qui L: de principijs C. 7 docebat animas humanas oes simul in caelo fuisse creatas, sicut postea angeli fuerunt creati, sed statim post peccaverunt in scelere, poenas et [illegible] in corpore humano haerentes, ut daemones ad tartara fuisse detrusas. Oes hae opiniones tanquam erroneae [illegible] conscripta Ss. patribus explodentur, eamq tandem damnavit Concilium Lateran: 5 et Constant: sub Leo 10, qui in Const: [illegible] expresse asserit Cathol: fidem suam unitati, [illegible] qui tenent animas humanas creari quando fuit corpori [illegible].

Articulus 2us

De

Immortalitate animae rationalis

Num: 6us. Notum 1o cum Suarez Explicandum considerari posse entitatem alicujus rei à [illegible] vivens aliquid quidem absolute [illegible] definire rae [illegible] vivens [illegible] absolute definiri [illegible] comparatione, ut [illegible]

Semel fuit decretum eniqat semper esse, nullaque vi creata potest destrui, si accidentaliter non gratuita vi ... quod naturalis exigit, petit durari ... in perpetuo non natura debito ... favore gratuito

Adultio ... anima mortalis non esse mortalitate certa ... quod sit facta ... unitur animae singulari, eandem tamen esse ex natura sua mortalem, colligitur ex verbis Concilii Later: ex S: P: et communi doctorum consensu. Num: 7us.

Addo 3io ... novari an et quomodo mortalitas animae naturalis ... post ... quod non post ... multa melius canum ... Num: 8us.
de ... Theol: tenent ... Caietany ... quibus ... mortalem ... anima hominis ... fide esse ... mortalem, ... vero ... doctrina haec ... damnata est a Concilio Later: sub Leone ... his verbis: cum diebus nostris ... docere de natura animae rationalis ... sit mortalis et aliqui ... temere philosophantes ... vero esse asseverent, sacro approbante Concilio damnamus et asserentes animam intellectivam mortalem esse ... vere et essentialiter ... mortalis. quod mortalitas animae rationalis ... post ... tenet Theol: ... fere ... S: P: et S: ... favere, unde ... animae rationalis mortalitatem esse ... aliqua ... geometricis aut trigonometricis aut forte ... nota ... quos et similia ... efficaciter ... mortalitate animae rationalis ... aliud ... contra illos cum communi aliorum

Dico Immortalitas animae rationalis ... Num 9us.
quam intellectum ... philosophia ... dubitari potest ... arguo ... animae rationalis ... exigit durare ... mortem ... exigit durare ... ex natura sua immortalis ... ex terminis efficaciter ... demonstrat. ... rationalis non exigeret ... aliquid ... probi ... hominem ... absolute ... probi ... cum ... honores et dignitates ...

probos vero habere in gloria et cum pauperies doloribus et aerumnis
luctari. Sexto 2° quod homines ducerent vitam longe infeliciorem quam bruta utpote
quae libere [illegible] omni fere appetitu fruuntur bonis sibi competentibus
absque ulla cura et sollicitudine et quod [illegible] [illegible] [illegible] plurimi etiam
plurimo, cum tamen homines in vita saepe [illegible] [illegible] omnia contraria experiantur.
Sexto 3° [illegible] et magna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plena
et quod [illegible] scelera manere deberent omnia muta, quod [illegible] con-
[illegible] in ipso [illegible] [illegible]. Sexto quod [illegible] [illegible] operationes sibi magne con-
venientes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnino [illegible] aliqua [illegible] [illegible] obtat crearet sibi [illegible] maxime malum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonis. Sed ista etiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible] atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] divinam providentiam et iustitiam repugnat, ut facile patebit
consideranti quod ostendit [illegible] [illegible] veritas [illegible] [illegible] [illegible] 10.
[illegible] reali existit et exigit realiter [illegible] aliquo tempore superesse [illegible]
morte [illegible] est substantia spiritualis potens per se subsistere extra materiam
atqui substantia spiritualis potens per se subsistere extra materiam est realiter
indestructibilis quod [illegible] realis existit et exigit realiter [illegible]
aliquo tempore superesse [illegible] morte [illegible] est realiter destruibilis. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se subsistere extra materiam
[illegible] destruibilis [illegible] deberet [illegible] annihilari, atqui substantia spiritualis
potens per se subsistere extra materiam non potest annihilari [illegible] [illegible]. Substantia
enim spiritualis potens per se subsistere extra materiam debet esse aliquid simplex
carens partibus [illegible] [illegible] integralibus [illegible] essentialibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corruptionem, qua substantia materialis [illegible]
ab uno esse ad aliud quod deberet annihilari. [illegible] [illegible] videlicet
substantia spiritualis per se subsistens non posse annihilari ostendit [illegible] [illegible]
universali [illegible] ex nihilo nihil fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse realiter destruibilem, cum quod destruibilis
[illegible] substantia spiritualis [illegible] per se subsistere extra materiam. [illegible] [illegible]
magna [illegible] [illegible] substantia per se subsistens habet realem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deficit aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] contrarium praevalens et exigens [illegible] destructionem [illegible] [illegible]

raōli ē [illegible] ꝑ se [illegible], nec deficit unqm ulla caā ad illiq̃ oṗaōe
requisita qȯ n̄ potest abm̄ raōe universali omi [illegible] n̄ [illegible] raā
n̄ ꝑt deficere ex defectu ullị caæ phcæ ex ex defectu ullị caæ [illegible]
caā moalị n̄ indiget ꝑ [illegible] ꝑ se et independentes a raā caā [illegible]
habet [illegible] identificata. n̄ ex defectu caæ intentionalis; hæc enim
[illegible] caā finali; caā enim finalis n̄ ꝑt n̄ habere, cum enim eā fit ꝑ
operari nec docent cum [illegible] : aā [illegible] extra [illegible] raā [illegible] ꝑōt
ꝑt [illegible] finis. porro nec prævalens contrarium eacquit illius
[illegible] n̄ ꝑt: ad [illegible] n̄ ꝑōt [illegible] contrarium, cui ē contrarietas
ꝑhā et raāli [illegible] ex eo qd [illegible] aut qualitates contrariæ n̄ ꝑont
simul eē in eodē statu et extra statu n̄ ꝑont existere cum igitur aā
raāli naaliter [illegible] extra statu [illegible] nullā [illegible] ꝑōt
[illegible] [illegible] nisi ꝑhā sibi naaliter contraria

Argtū secundū [illegible] [illegible] ꝑt hunc in modu hæc [illegible] aā Num: 10us
raāli ē mortalis h. [illegible] vera, qd aā raāli [illegible] a
[illegible] hæc [illegible] aā raāli ē mortali vera [illegible]
et [illegible] omni gentium [illegible] et probi; negatr a paucis ijsq̃ fere
[illegible] aut [illegible], cum [illegible] veritas ē fundamentū summa
[illegible] honestatis. [illegible] falsitas vero ē via [illegible] ad [illegible]
[illegible] gravissima scelera qd hæc [illegible] aā raāli ē mortali ē [illegible]
vera. a. habet [illegible] [illegible] et quod omi [illegible] ē non [illegible].
[illegible] qd aā raāli mortalitate [illegible] n̄ [illegible]
Christiani, Catholici ac heretici [illegible] Judæi Mahom: [illegible]
ac [illegible] [illegible] Romani, græci, persæ, Ægyptii, Chaldæi
[illegible], Indi, Japones. [illegible] vero mortalitate negarunt
[illegible], qui summū hoīs bonū [illegible] in voluptatibus [illegible]
[illegible] [illegible] hoīs [illegible] et beatitudine
[illegible] fere [illegible], et in [illegible]
[illegible] [illegible] præsertim inter [illegible]
[illegible] m: a. [illegible] ē [illegible] qui statim a morte [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] honestatem amplecterentur.

varii enim forent, qui non id ante bene [illegible] agnoverint [illegible] apud sapientes
forent boni de [illegible], melius beatius [illegible], qui in [illegible] Christiana
ex opposito nemo non videt, ut effusam hanc licentiam summopere refrenet
credere de animae immortalitate, ut tanti [illegible] potest ob universali
[illegible] omnium, quotquot sibi ipsi pravis cupiditatibus omnino indulgent,
utramque regulis honestatis conformare dixerunt. Et verum est a contrario
deducta paritas est; efficitur enim, quis ea pridem confessi sunt, qui fere gentium
et nationum sapientes et probi circa rem magni momenti id ipsum habuerint
gravissimo errore in suis de anima rationibus [illegible]; hoc vero [illegible]
ac habuisse pro [illegible] sapientibus et probis adeoque condemnati [illegible],
ubi ipsi soli [illegible] professi sunt, et penetrarunt tam grande mysterium
quale est animae mortalitas? Deinde sane habemus dicta [illegible]
manifesta experientia, humana ratio acumenque mentis eo magis obscurari
ac hebetari, quo magis homo his indulget cupiditatibus vitaeque volu-
ptatibus immergitur; praeterea ipsa videntur ac paradoxum est, ipsum
illius malum quale est circa animae mortalitatem falsitas est via,
medium et fundamentum omnis honestatis, veritas autem qualis foret,
medium de animae mortalitate est via, medium et fundamentum omnis
cupiditatum et corruptelae.

Solvuntur objectiones.

Num [illegible]. Objicientis in argumento: non debet Deus ante adventum ad se confessionum ipsius
remunerare, aut bonos et punire aut malos eorum, posset pro plenitudine
potestatis suae ob utroque abstinere et [illegible] revelare cum
illud omne abstinere extra [illegible] providentiae suae providere aut instituere
[illegible]. Ergo [illegible]. Potest hoc ut absolutus Deus et ut arbor nata est [illegible]
enim Deus hoc potest facere ut absolutus Deus; non potest tamen ut auctor naturae
hic autem [illegible] de mortalitate naturali et [illegible].

Num [illegible]. Dices 2o potest sufficiens retributio praemium aut poenarum suppleri ipsa
virtus aut [illegible], vel certe bene aut male factorum conscientia, vel denique
bona aut mala fama post mortem sperata [illegible]. Nam quodvis facere [illegible]
ex naturae instituto et praxi omnis bene ordinata respublica in qua bonis praemia
malis poenae suppleantur, et per ipsam ab [illegible] bonis et malis; [illegible]
sane coharet legislator iste, qui [illegible] non statuerit aliud praemium [illegible]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Caeterum licet mitius ytse sit amabilis motivum tamen hoc non videtur ytse, et
moraliter sufficiens ad homines [illegible] minestos absterrendos ab actibus malis
et alliciendos ad actus bonos praesertim valde arduos et heroicos, quod
cum. ostenditur contrarium ex eo, quod praemium aut supplicium hoc non haberet
locum respectu illorum actuum, qui eliciuntur in supremo vitae articulo
ut patet ytse neque etiam respectu aliorum actuum, quia poena hic non foret
universaliter proportionata magnitudini scelerum, cum constet sceleratos
non raro plus voluptati gustare in flagitiis quam tristitiae in eorum
recordatione, immo non raro multo intensius in flagitiis eorum recordatione
quam in ipsa actione, ut experientia saepe docuit in iis qui truculentam
de inimicis vindictam sumpserunt; adde quod non raro, quo maior est
scelerum colluvies eo magis remur mirae soleat via [illegible] aliud
divini spiritus oraculum peccator cum in profundum venerit, contemnit
denique plana alia remorsus consistit potius in timore et expectatione
imminentis supplicii; si quo hoc tollitur tunc ipsum quoque supplicium de integro
vel saltem magna sui parte sublatum est, quod sic ostenditur supplicium
aliud non est moraliter et practice sufficiens ad homines a vitiis
absterrendos praecipue si iam in morte intereat, quod enim ostenditur illi
in anima qui non desisit esse in vero non [illegible] supplicium hoc non ostenditur
innumeris [illegible] quam [illegible] in [illegible] [illegible] ad inferna.

Dices 2° potest negativum bonum in ipso morti articulo [illegible] ipso
[illegible] [illegible] [illegible] intensa gradu [illegible] [illegible] [illegible] Nota: [illegible]
malum intensum poena in dolore [illegible] potest respective [illegible] [illegible]
poena in praemium [illegible] [illegible] in [illegible] potest [illegible] [illegible] [illegible]
ipsi morte [illegible] [illegible] [illegible] sufficiens praemium aut supplicium
[illegible] [illegible] quod praemium contra [illegible], [illegible] [illegible]
praemium de [illegible] non esset medium aut motivum moraliter et
practice insufficiens ad homines a peccatis absterrendos et alliciendos
ad virtutum, praesertim heroicarum exercitium, [illegible] [illegible]
aut [illegible] in voluptatum [illegible] fruitionem [illegible],
dum quomodo potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et cum
[illegible] [illegible] [illegible] et dolore in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] delectatione intensa etiam momentanea [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] contra [illegible] quod [illegible] [illegible] praemium
fieri potest [illegible] aut naturaliter, [illegible] potest [illegible]
et [illegible] meritorum cum anticipato praemio sit [illegible] [illegible]

quod n. ponit exigere merito condigno da mentibus eius Christi forte aliud
ipso, quia illa merita ex dignitate personae valorem quendam infinitum
acceperunt, adeoque obtinent exigere etiam praemium possibile, quale etiam e
praemium anticipatum ad anticipatione supplicij quod attinet, aio praecipuè si
ordinarie fieret argueret excessum nimiorum, sed deficientis.
contra 3um est quod ordo hanc exigat, ipse ordo natura, ubi ponit nulla
fieri miracula, unde hoc ipso n. foret miraculosa.

Num: 14 Quaes: 3io Deus posse est dignus ut à nobis colatur, et quod servatur omni modo aliqua
contributa praemij in parte, quod patet, quia praemium est refugium ad hoc, ut
homines abstineant à peccatis et adhaereant virtutibus. Item. quia nulla
respublica est bene constituta si non habeat praemia ora
supplicia probis improbisque statuta. ergo virtus per se sit amabilis et nihilo-
minus fit odibile vitia, male constituta foret natura humana si nulla
bene vel male meritis praemia aut supplicia forent proposita; ergo
Deus hic fit dignus, cui servatur omni modo. ratio antecedentis est,
quia considerata hominum fragilitate vitiorum illecebris virtutumque
difficultate nullum aliud medium est moraliter et practice sufficiens
ad ipsos à peccatis absterrendos et ad virtutem eliciendos, nisi timor supplicij
aut spes praemij propter ipsum morale existentiam neque porro dicas inordinatum
esse amore praemij bonum et fugere malum propter supplicium, ergo hic esse
inordinatum est si quis bonum amplectaretur et malum fugeret,
quia interest et utile est ut nobis amplecti bonum aut fugere malum,
casu quo nullum daret praemium aut supplicium inordinatum tamen
minime est, si quis malum evitat propter supplicium praescindendo ab eo,
quod faceret in eo casu quo nullum foret constitutum praemium
ac supplicium, hoc enim si inordinatum et inhonestum foret, omnia etiam male
prospicerent malis supplicia et bonis praemia hac ex obaliorum fine
decernunt, quam ut homines alicerent ad bonum et à malo absterrerent.

Num 15 Quaes. 4o Dico posse Deus differre finem ob quem nobis conservaret, ea ratione
quod per finem ob quem conservaret est receptio praemij aut supplicij atque hic
finis potest differre quod in aliis certo, nam ex nullo alio, sicut ubi defectus ad ea
ipso modo demum ex eo, quod debeat percipere finem praemium aut supplicium in perpetuo

quod finis hic solo accidentaliter non sit praerequisitus ad merendum sed unice ad supplendum
necessitatem, quod certe minime dici potest. Resp. ad 3: Finis moralis et non finis tantum
physicus non debet [illegible] realis [illegible] post mortem conaturaliter sibi deberi, quia
est ipsa [illegible] finis ex ultimo dependens moralis, qui physice sibi debet, sufficit
enim modo aliquis finis nempe physicus subsistat, atque hic subsistit,
cum finis physicus non sit aliud nisi operari agere et velle

Dices: quod non sit accidens quod anima realis sibi habeat finem moralem con- Num: 16us
sistentem in perceptione praemii vel supplicii, quod non est accidens quod sibi habeat
finem consistentem in exercitio suarum operationum nempe intellectionum et volitionum,
et supplicii sibi subsistant, tunc etiam non est accidens quod perceptio praemii
habeat species nihilo acquisitas ad aliquod apprehendendum, quod anima realis sibi
accidens quod sibi habeat species nihilo acquisitas ad aliquid apprehendendum. Respondeo: hinc est
tunc non accidens, quod sibi habeat finem physicum consistentem in exercitio
physico suarum operationum nempe intellectionum et volitionum. quod. est [illegible]
adversarii semel admittant, quod anima realis saltem
aliquid operari realiter post mortem, postque realiter operatur, tunc
debent pariter admittere, quod cum anima realis possit realiter etiam
[illegible] instrumenta illorum operationum nimirum species intellectuales,
quas in hac vita sibi comparaverunt, si autem hic possit perseverare
aliquid operari post mortem tunc non [illegible] cur non subsisteret sibi praesertim
si sibi possit finem habere conaturalem, qui concurrere ad perceptionem,
nec dicas finem [illegible] praecise [illegible] perceptionem praemii aut supplicii
hic enim finis non est finis [illegible] [illegible] est, sed tantum [illegible] est
accidens finis [illegible] [illegible] est [illegible] quae [illegible] etiam
in statu vitae nimirum concurrere ad operationes intellectuales, quod ante
[illegible] operationes in via [illegible] in [illegible] aut [illegible]
et in [illegible] perceptione praemii aut supplicii speciebus intellectualibus
[illegible]

Obj.: contra argumentum Num 17us
[illegible] animalis mortalitati [illegible] : S: et [illegible]
[illegible] de mortalitate animae realis [illegible] [illegible]
in [illegible] ex S. Script. dicitur etiam Coheleth 3. unus est interitus hominis
et iumentorum et aequa utriusque conditio: sicut moritur homo
sic et illa moriuntur. R.: ex S: Sc.: quia [illegible] scribit [illegible]

habeat mortalitatem. 3º ex Conc: Constant: 6º ubi approbata
fuit Epistola Sophronij in qua docetur ans. rationalem n. esse Immortalem
ex natura sed per gratiam. Ad quaest. 2um in: pro eo ipso philosopho qui agnovit mortalita-
tem quo. Et hac ad p: 14 in quad jm Deo in Imperantibus Salomonem
ibi loqui in persona impiorum inde facere modo quo dixi: R. dicemus
cogitantes apud se n. recte ex nihilo nati sumus; et post hac erimus
tamquam n. fuerimus; etiam in persona propria indicando, sed voluptates
sectaverit sibi meiderit, etiam enim hunc locum ex sequenti graviter S. Aug.
et S. Thom: ad 3um nihil vere comparandum inveniatur ex homine,
etiam fere exponunt cum D: Hier: interpretabis Latinj apud nos Corneliu
à Lapide. ad 2um nempe ex quorum doli, aio eum loqui ibi de mortalitate
accidentali, verumque Deus ita creare potuit, ut absolute impossibile sit
cum aliquo incumbere, quam mortalitas uti Deo soli est propria ita n.
obstat; quoniamque Deus aliquam creare animam aliquam esse rationalem,
quae connaturalem habet exigentiam ad perpetuo existendum. ad 3um nempe ad
autor: Concilij Q. in illa Sophronij Epistola quam à Concilio approbata,
agi contra haereticorum Dogma qui volebant ans. rationalem etiam gloriosam esse
mortalitatis mortalem; ita nam in genere poterunt accedere definiere
etiam de oppositione sepius ut se apposuit Concilium asserens, immutabilem
immortalitatem essentialem competere Soli Deo; creaturas vero alias esse
ipse mortales vel per gratiam Dei. Quatenus animam loquendo de
potentia absoluta potest Deus eas Conservare et destruere, id est esse mortales
per gratiam. Quatenus in ipsam seipsam exigentiam et vis rationale ad perpetuam
existentiam accepitque à Deo, qui n. nisi ex gratuito eas condidit
ad autor: aliis quod ait ei, nego quod philosophi negaverit anima
Immortalitatem videri, ut Vir Sanctus et S. Hier. Sand: qui L:
3 de an: Digress: 23. postquam accuratius examinavit, explorationem
mentem et dictamina aliorum de mortalitate et immortalitate ans. rationalis tandem
hunc in modum concludit ex his quae hactenus commemorata sunt, aliae
n. modo immortalitatis assertores vero etiam defensores. Ibi

Num 16 ... Quaeres 1º Dic: Deus habet ut autor naturae n. sese subtrahere omnem praevium
aut supplementum quod Deus ut autor naturae debet agere intra
exigentiam naturae rationalis, hoc autem exigit strabit haec mentis praemia

male meritis praemia cum enim ex natura sua sit libera libertate contradictionis ad hoc ordinata ad hoc ut inter bona et mala liberum et indifferentem eligat. Sciebatur a[illegible] potius virtute quam vitia, vitia autem valde illecebrosa, virtutes vero valde ardua[illegible] exigit media et motiva moraliter et practice sufficientia ad hoc ut efficaciter moveat ad virtutem et abstineat a[illegible] vitiis, atqui haec media in hac providentia et spectata constitutione naturae non sunt alia nisi praemia aut supplicia post mortem expectanda, quae natura humana ab Deo auctore naturae exigit statui spectata aliqua praemia aut supplicia

Quaeritur 2º quid aliquis pro medio seu motivo moraliter et practice sufficienti ad hoc ut a vitiis abstinendos et ad virtutem alliciendos, et [illegible] hoc debeat esse, nam dubitandum est quod si medium hoc seu motivum debeat esse tale, aut quod non solum etiam scelestos imprudentes et temerarios possit permovere aut etiam actu permoveat ad hoc ut a vitiis abstineant, neque poena aeterna videntur esse motivum moraliter et practice sufficiens, si [illegible] motivum debet esse tale quod hominem probe prudentem et temperatum possit permovere aut etiam actu moveat, ut a vitiis abstineant, etiam videtur esse necessaria aliqua poena vel praemium post mortem expectandum, cum sola virtutis amabilitas et vitii deformitas. [illegible] dignitas hujusmodi homines sufficienter et practice movere possit. At [illegible] et dubium hoc [illegible] est in [illegible] temerarii a vitiis actu abstineant, si etiam sufficit tale quod homines [illegible] probe prudentes ac temperatos possit efficaciter movere. Debet proinde illud motivum ut sit moraliter et practice sufficiens esse tale, ut spectata humilitate vitiorum illecebrarum, arduitate [illegible] ad hoc ut homines [illegible] abstrahere, et ad virtutem allicere possit in [illegible] et difficultatibus in oppositum occurrentibus; atqui tale motivum non foret sola virtutis honestas, vitii deformitas, dei bonitas vel [illegible] aut delectatio [illegible] in ipso [illegible] etc.

Nota [illegible]

Num: 30 Dices 3tio cum n sufficeret hi aa ssptes posse conservare et favore Dei gratuito R. q. favore Dei gratuito nao humana n pt exigere conservaoe ante aa ssptes posse exigit cum exigat statui ssptes morte aliqd praemium v supplicium etiam morali necessitate ex parte sufficiens ad faciendum bonum et malum vitandum nt dicitur: atque supplicium v praemium ssptes morte n pt exigere nisi per ipsum exigat conservaoe aae ralis go.

Num 31 Dices 4to quod ex sacris paginis Dei posit Immortalitas aae Sq. 1o ex C. 3. L. Sap: Visi sunt oculis insipientium mori et n tanget illos tormentum mortis visi st oculis insipientium mori vocantur hic insipientes quibus aa mortalis videtur. eo fere modo, quo in sacris pag: insipientes vocat ... Reg. 2o ex 3 Matth: apud quem C 10 Chris ait. nolite timere eos, qui occidunt corpus aam autem n possunt occidere 3io ex eodem qui divina ventos C 25 sic perorat. ibunt hi: neque malum est: in supplicium aeternum: justi autem in vitam aeternam

Articulus 3ius

De

Spiritualitate aae ralis.

Num: 32 Ante glosa Adv 1o quamvis varia commune antiquorum sententia; aa materia, quae quamvis spiritualia vocent, eam tamen spiritum non comprehendunt 1o Reg 2o agit: 3io generaliter evolutiones aglom et eamdem rebus, duraoe, etio plurima. eumdem vero magis nec agunt 1o nam 1o. 3. fro Aptli ... praeterea ... merito n vocem ut et Elementum. 3io unio, qua invenit inter eumdem spirit. et nao, 1o tuam ipsam ... ipsa, ... resolutae. c. ipsa simplex Spiritus ... 1o ... et ... 4o ... qua ... ipsius ... calor ... ipsa ... dura ... rebus etc..

Nota 2o ens reale est illud quod est immediate sensibile, vel saltem realiter Num. 23
habet perpetuam connexionem specialem cum ente immediate sensibili;
ens vero spirituale est illud quod neque est immediate sensibile,
neque realiter habet perpetuam connexionem specialem cum ente immediate
sensibili. Sensus quod ens reale vel debeat esse immediate sensu
perceptibile, uti est Calor, frigus et alia hujusmodi, aut debeat vel
saltem cum hujusmodi enti realiter debet perpetuo connecti,
et quidem non qualicunque connexione sed speciali, talis una est rei
cujus ipsi enti immediate sensibili et substantiae quod habet hanc
connexionem cum ente immediate sensibile, connexio haec insuper
debet esse perpetua ita scilicet ut ens reale in positis rerum
naturae existere quin duobus modo coniugatur. Ex
supposito colligi est D requiratur ad ens spirituale, alii
dicunt esse reale sed ens quantitativum hoc est illud quod
Quantitati et saltem realiter perpetuo et speciali connexum
Quantitate ens vero spirituale esse quod in eodem sensu
est Quantitatem his Notatis

Dico ens reale et spirituale esse de fide adeoque ... Num. ...
... catholicos: 1o autor: Sacr: et ...
in primis in Sacra Scriptura ... passim appellat spiritus
... Cath. ubi dicit spiritus redeat ad Deum ... in tantis
... dicens, et Creavit spiritum magni Deo. ...
vero in cruce Sic ... exclamat. Commendo spiritum meum.
... Sac: Script. nomen hoc ... accipiatur in sensu magis
proprio et ... prout convenit cum entibus ...
... spiritibus, quod ... nomine hoc ...
reale ... debet nec ... accipi in sensu hoc ... spirituale,
prout ... opponitur enti reali; tum ... exponit
communiter et universaliter interpretum; tum quod nulla ...
accipiendi hoc nomen in sensu ... et magis proprio; tum denique
quod in ... appellat spiritus prout ...
... Concilium Later: 4 sub Inn: 3: ... in capitulo
firmiter ... ait ... sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis utramque
de nihilo condidit creaturam spiritualem et corpoream angelicam videlicet
et mundanam ac deinde humanam quasi communem ex spiritu et corpore ...

Deinde Conc. aliud Con: Lat: sub Leone X: definivit n. Animam rationalem esse spiritualem, quam esse immortalem, suffragatur denique auctoritas S. Patrum et communis sensus om fidelium immortalitatem animae credere: quos vide Suarez L: 1 de an: c. 9.

Num: 25us. Pb: Conclusio 2a etiam anima rationalis patet ex immortalitate ani. an. ration. non habet perpetuam connexionem rationaliter cum quantitate sive extensione subjecti aut quantitatis [illegible]; cum rationaliter possit et debeat existere etiam sine illo post mortem; ergo est spiritualis: a patet ex antecedente probato; etiam ex conjunctione entis spiritualis.

Num: 26us. Pbri solet 2do ex operationibus animae propriis ex intellectionibus et volitionibus an. rationalis, quae aliquae operationes spirituales; ergo etiam ipsa est spiritualis. Cons. patet; quia juxta acceptum axioma modus operandi sequitur modum essendi: a vero probari solet imprimis de intellectionibus quae pertinent objecta [illegible], quae non sola in [illegible] materialia sed etiam spiritualia et quidem spiritualia ut sunt Deus et angeli; quod facere de facto improbabiliter et quidem juxta plures absoluta [illegible] aliquid et [illegible] materialia partim etiam ex modo apprehendi; et ideo etiam objecta etiam materialia abstrahit ab omnibus conditionibus materialibus; eadem universalizat; et [illegible] videt [illegible] rationem [illegible]; quae omnia spectant ad [illegible] longe excedunt. idea. Pbri etiam solet de volitionibus partim ex illarum libertate quae cuique [illegible] entis rationalis [illegible] ut spiritualis ex [illegible] partim ex objecto illarum, quod est spirituale et [illegible]; atque adeo ipse Deus [illegible] cuius corporationem [illegible] con- [illegible] objecta materialia [illegible] gloria [illegible].

Solvuntur objectiones.

Num 27us. Obj 1o aliquis fuit [illegible] materialem et [illegible] quod multo magis [illegible] a [illegible] 1o ex S. patribus quorum aliqui docuerunt angelos esse [illegible] materiales [illegible] [illegible] [illegible] Consilii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

aeréo Sui agreogs. Iqna ad q a pbta a. n: is Da. aliqui Sanctoru
patru dixerunt aglos ac aã maalia lii e ffibilia et mutabilia
ca ré, cá maalia hoc e in mãa et quantitate, patuo de-
pendeat na etc. Hi Sancti patres none maalia ijn tribuebant
aglis poris maale opponitis spirituali; sed pcise maale idē
e ac ffibile et mutabile. ergo hic fuerit mens horu S.
patru aliquibus ea fide, qa agebant contra illos, qui putabant
spiritualia eadē esse portiuncula divina nata, honquibus nos
asserebant aglos esse eadē vocabant eos maale idē
mutabile ac ffibile, quae eos n e nata divina cu sit ceabilis
imutabilis nata, nedu ffibilis. adra pbatur a. Da. concliu
approbavit assertu Joannis Episcopi Thessalonicensis etc.
approbavit etiam caas, assertionia etc. in illo concilio
agitabatur quaestio de cultu imaginu et dubitabatur an
agli possint licite depingi. Joannes censuit et asseruit qd
aglos liceat pingere et hoc assertu seu concliu hoc approbavit
sy synodus nempe qd liceat aglos pingere et colere; rationes
autē Joannis Episcopi n approbavit, qa fuit dictus sic et n
ma [illegible] in eo qd Ecclesia catholica ita sentire dixerit
primi hujus Abbu assertu, quod sex cruē, qua definit et decidit
Pontifex v Concilium aliqd generale ac quidē de fide, rationes autē
ffirmas dependentes a quibus fit talis decisio n sunt aā de fide,

Obrō aā raalis n dat ectuaa dependet a qa qo n e spiritualis, Num rqu.
pa. aā raali n dat dedere dependet a qa, nequa in extra
qq dicitis, qo etiam in ipsa ectuaa. Iqna. ad pro. dependeat a
qa dependeat proprie dicta et tam a caa phca sustentava
na. dependet dependeat nuq proprie dicta et tam a conatione
sive qua a. Di: a nc. aali aa n dat dedere, n alteri dependet
a qa nisi eatinq quatinq independentes a qa n dat, aliqi proung
exigeri aliq piae ab quatinq in qa debet sibi comparare
species intellectuales, dependentes a quibus sint operari. etiam
tentra qq i. hic porro raale, n probant, qd etiam in ipsa ectuaa
dependeant a qa.

Obrō aā raalis etiam n sui operatibus intellectualibus dependet a Num rqu.
qa qo n e spiritualis. a pbtur, [illegible] qa l. is dicit dicit. cum,

qui speculati, debere simul phantasma fieri speculari: 2o ab
experientia: constat enim nullum statum esse intellectus sine actu phantasiae
[illegible] multa diversa corporis dispositione diversa [illegible] naturalia eliciunt
operationes rationales ut patet in infantibus dormientibus, ebriis, amentibus
[illegible] rationalis, [illegible] multa ratiocinia et intenso studio [illegible]
fatigati [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] rationalis [illegible]
spiritualia [illegible] modum [illegible]. Si ex aliquo [illegible] modum
convenit [illegible] a. [illegible] realis dependet in suis operibus intell-
ectualibus a corpore [illegible] statu [illegible] separationis [illegible] aliquo et
p aliquo statu [illegible] convenit [illegible] [illegible] dependentibus,
[illegible] intell [illegible] et immediate [illegible] dependeat a corpore aut
organo aliquo quod n. a. dependet ut illud [illegible] ordinaria opera
aliquo immediate dependeat a corpore aut organo aliquo quod praecedat
aut concomitetur [illegible] nec [illegible] posterius [illegible] fuerit quod ipsa
intellectio sit [illegible] sed [illegible] connexione, [illegible]
et phantasia [illegible] [illegible] atque in hac vita [illegible] connectuntur,
[illegible] ut [illegible] ordinarie [illegible] connexio
[illegible] unde cumque [illegible] spiritualitati.
[illegible] quaelibet connexio cum ente [illegible] aut [illegible] sufficit
ad [illegible] connexio talis: [illegible] statu
naturali unitatis alicui enti quod [illegible] immediate [illegible] ente mediate
[illegible], [illegible] naturaliter [illegible] connexionem, [illegible] probari
a. [illegible] debet speculari aliquod phantasma [illegible]
[illegible] aliquod praecedente [illegible] concomitante [illegible] ad [illegible] probari
[illegible] a. [illegible] eodem modo [illegible] ad [illegible] probari [illegible] quia
diversa dispositione diversae eliciunt intellectiones [illegible] corpore [illegible]
[illegible] unita corpori [illegible] ita ut [illegible] dispositionibus
intellectiones dependeant immediate [illegible] mediate
[illegible] phantasiae qui [illegible] ordinarie solet praecedere aut
concomitari [illegible] ad [illegible]: [illegible] a. [illegible] fatigari
[illegible] ab intellectionibus sed ab actibus phantasiae qui intellectionem
solent praecedere aut concomitari [illegible] ab
organis quod [illegible] spiritibus [illegible] qui longiore aut [illegible] studio

abstractionis abstractiori ante organum debilitari et fatigari maxime ad studium prob: da. n. proficit aliter ista abstracta metaphysice et per actus phantasiae cassitive et ipsum actum intellectus naturalis habet ad rationem, quo in hoc vita profitit abstracta spiritualia ex aliquid ab initio sibi factum phantasia repraesentates spiritualibus aliquem ipsorum quovere videlicet aliquod in hoc via non sistit, sed per actum melius simplicem non modo apprehensionem sunde ex realitate entis; cumque abstracta pure intellectualia sibi separatim affirmando etiam per actum iudicii subsequente illud neque ex quaerendo aliquid nec opponi aliud natura non se habere et per discursum eruendo tales proprietates, quae nulli enti materiali conveniunt.

Articulus 4tus
De
Libertate ad rationem

Duplex hic consideranda libertas est libertas a coactione et libertas a necessitate. libertas a coactione est facultas laborandi sponte seu absque necessitate inducta a principio extrinseco contra inclinationem seu appetitum elicitum operantis, tali libertate amat Deus se ipsum beati Deum in cognitione gratuitam, et multa plerumque homines in hac etiamnum vita degentes habitu in mea in communi in quantum videlicet ob bonum naturale capitur beatus. Num: 30

Libertas a necessitate est facultas operandi absque ulla necessitate antecedente, qua positis omnibus ad agendum requisitis potest agere et non agere vel etiam opposita agere. hinc libertas a necessitate alio nomine etiam dicitur libertas indifferentiae solebat habendi in libertate contradictionis, sive quod exercitium, et in libertate contrarietatis seu quod specificationem. Libertas contradictionis dicitur facultas indifferens ad agere et non agere ex. gr. amare et non amare vel positionem et omissionem amoris. Libertas contrarietatis dicitur facultas indifferens ad agere et agere oppositum seu contrarium, ex. gr. ad amare et odisse seu positionem amoris et oppositum odii; utraque haec libertas est, per duplicem maxime in actu primo ad ponendum vel non ponendum seu contrarium vel actum ad ponendum hunc actum oppositum contrarium per libertatem vero in actu secundo dicitur ipsum exercitium

Libertati, seu actuali positio vel omissio actus; antante tm actus oppositi seu contrarij, operatio a potentia libera.

Num: 31. Dico iam an et qualis Libertas competat a[ni]mae r[ati]o[n]ali; de libertate a coactione certum est quod omnis etiam propria experientia cuilibet manifestum sit, dari in a[ni]ma r[ati]o[n]ali cum efficientes nobis constet plura nos velle et agere quotidie sine ulla vi et violentia, quia alia volenda et agenda cessemus aut cogimur a proprio extrinseco. Quoad vero ad Libertatem indifferentiae hic ipse attinet concedant quidem Cath: hanc quoque competere a[ni]mae r[ati]o[n]ali; oppositum tamen post antiquiores haeresiarchas docuere Luther, Calvinus et subsequente ipsorum aevo his accensenti Michael Baij doctor et professor Lovan: et Corn: Jansen: Ep: Ypre: qui eandem homini negans Libertatem saltem in statu naturae lapsae post peccatum originale; contra quos acerrime pugnavit tota Ecclesia S. Pat. Concil: et Theol: dum errorem hunc ut haereticum damnarunt saepius, sed apertis rationibus falsitatis convicerunt rationes porro hic duplici generis sumimus Theologicas et philosophicas, quae ex Theol: petit, eorum invenies apud Suarez, Bellarm: ac alios Theol: tam scholasticos quam polemicos; ego sola ratione philosophica contentus praecipuum a[ni]mae r[ati]o[n]alis Baij ac omnium eorum operare aggredior

Num: 32. Probatur. a[ni]ma r[ati]o[n]alis est libera libertate indifferentiae, si ostendo efficienter; quia hoc statu quaerant, et proposita praecepta et statuta quaedam divina quaedam humana et quae pendenter, efficienter, quia hoc agnita praecepta leges et statuta potest et prius ponderare, considerare et stabilire in se ipsa, quid agendum vel omittendum, et non nisi modo agendum; 3: qui sibi leges ac statuta in eo Dei subijcat et honeste agit, potest et quoque pendente Legislatori et condigno affici praemio. Si vero leges tam divinas quam humanas transgrediatur et in honeste seu male agat, pendente potest affirmari et digno mactari supplicio; quod pariter efficiens est, quod non habeat Libertatem indifferentiae. a. aliquis vero [illegible] ab illo, qui non est ex necessitate operari etc., sed in sibi

vo statuunt leges et praecepta nisi datur potentia, qua potestas
leges aut praecepta observandi aut transgrediendi; posset indicere cum
praecipitur aut prohibetur quod fieri aliter non potest; nemo certe sanae
mentis unquam prohibuit homini ne sternutando duceret, nemo ita
sanae cerebri unquam praecepit homini ut volucrium more volare,
sed sola pariter [illegible] est, ubi quid agendum vel omittendum
sit ab ipso non habetur nisi determinatum, quisnam prudens
deliberat an velit solem exortum spectare, an aliud [illegible]
aut, praemia item et supplicia nemo prudens decernit nisi
illis, quibus bene vel male agendi potestas concessa est; ad quid
enim promittuntur praemia, nisi ut voluntas alliciatur ad bonum, ad quid
quaeso intentantur supplicia nisi ut voluntas absterreatur a malo
[illegible] facto puniatur, quod omitti non potuit, et merito praemiatur,
quod fieri necessario debuit.

Confirmatur. Quilibet a propria experientia [illegible] de se habet scit, vel
intimo sensu manifeste percipit, se habere potestatem hoc vel illud agendi
vel omittendi, agendi hoc vel illo modo, agendi hoc aut alio tempore, Num 33us.
hoc aut illa persona, in hoc vel illo loco etc. Sed haec ipsa potestas cum
est libertas indifferentiae ergo. Imo si negent adversarii dicant, se experiri
contrarium in rebus, [illegible] cur [illegible] agendi [illegible] cessit molestia,
et si de minima conquerantur ipso non est in libera sua potestate persequi
vel abrumpere nostro [illegible] hoc argumento.

Solvuntur objectiones.

Objicio contra nostram assertionem: bruta sunt libera libertate
indifferentiae; atqui hoc nequit admitti ergo. Probo: bruti imponuntur praecepta, Num: 34us
sic canis ex praecepto [illegible] in proiecta vel amissa [illegible] inducet,
[illegible] praebeat vel mordeat. Eo accedunt omnes,
sic canes [illegible] laudant et vituperant. Sic et equos
generosiores laudamus, lentos ac desides vituperamus. Ipsi afficiunt
praemiis aut suppliciis sic et canis fideles porrigimus cibum, canem
vero [illegible] castigamus, fustuario; simile argumentum fieri potest de
infantibus et amentibus. Respondeo nego antecedens; ad probationem: dico brutis non imponi
proprie praecepta sed adhiberi tantum eisdem voces, quibus positis imprimatur
vel excitatur species phantastica, ut possit [illegible] [illegible] boni
convenientis vel mali disconvenientis nexu ad hanc vel illam actionem.
ad 2am probationem: eadem est responsio. ad 3am probationem: dico, laudes quas brutis

dribusq; e mera aestimaone brutis quo aestimao consistit in videndo,
aut vocibus respondentibus videndo, ut ex brutorum operibus ferme decor
indole, robore agilitate, et proportione membrorum. quo modo etiam laudare
solemus res inanimatas, equum et lapides pretiosas. ad qd pa: aio,
castigaoe, qbus bruta afficiunt, n e proprie supplicia aut poena, sed
castigaoe tenere materialis, aut si ita loqui fas e materiales,
quae ideo jure adhibentur, ut bruta ex speciebus inflictorum verborum,
et dolorum inde e percepti phantasiam impressam et identidem recurrentem
obti instinctu ad agendum vel n omittendum id, ut castigao fuit suscepta.
neque tamen aliqui mprudentes inferri poterit hoc effectum dei, poe de pertin
praemijs aut supplicijs, qui a liberis n hoe habent hoi, oppositis
hoi effidentes status ab experienciis, quae docet, praecepta magis consuetam
praemia aut supplicia adhiberi n ut hoc instinctu sed ut libere ponat
tales actiones; eosdemque laudari n partim ob indolem, aut volunt
quatenus habent aliqua, sed ob ipsam actionem adversus qui ipsi liberum
fuisset ponere, ita dignos censeri et donari praemio dicere. qd nec
ipsi amplius poterit tales actus exercere, nec alij adsit, qui eundem
poterit, ad eandem actiones excitari.

Num Bim. Obro Chrus habuit praeceptum moriendi proprie tale, et tamen n potuit
transgredi hoc praeceptum cum fuerit entaliter impeccabilis. Pro damnatis
nimirum qui liberis verentibus Labat: c. lex n. plasphemandi deus, et tamen
damnatis nostris ad plasphemiam ejus ejo. R ad, in Christo obstare sua
impeccabilitate fuisse liberum, adeoque potuisse implere vel n. praeceptum
de subeunda morte, ita etiam plerique in locis diserti verbis doceant
Scriptura pugnare Isai 53: 53 dicit, oblatus quia ipse voluit. et Joan:
10 Christus ipse dicit, nemo tollit eam meam a me. sed ego pono eam a me
ipso. potestatem habere ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam
ita S. Thom: et alij S. patres apud Suar: D: 37 de mear:
dicunt Christum subijsse mortem crucis n necessario, sed voluntate. unde
damnatus e error Wicleffi qui dicit Christum necessario mortuum esse.
Caeterum etsi apud Theol: sat magna sit difficultas in componenda
Christi impeccabilitate ac libertate indifferente cum praecepto rigoroso moriendi,
nihil eandem curantes ad rem cum multo facilius foret negare Christum
habuisse praeceptum rigorosum moriendi, quam Christo tollere gratiam liberam,
tollere libertatem indifferentem. ad nec Bec: damnola n hoe necesse

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

nisi moraliq quod si dixi necessitati physicae, non poterit dari facere, et alio statu
non habere propterea ut adversarius obiici possit fluxiones quod nulla haberet
indifferentiam libertatem, at hinc illa consequentia non foret peccata
formalia sed tantum materialia.

Obiectio nihil fit ab hoie in tempore, quod Deus non praevidit et decrevit ab
aeterno: quidquid vero fit ab hoie fit necessario; ergo nulla datur libertas, Num: 36u
sed certa necessitas, non tollit libertatem. a. a. Cath: admittit. a vero
probatur eo: quod quidquid Deus scit aut decrevit ab aeterno necessario fit
quia non potest aliquid fieri contra Dei scientiam et decretum, tunc posset
falsificari scientia Dei, et frustrari decretum divinum quod utrumque
repugnat. in hoc argumento Calvini fundant diabolicum illud sophisma,
quo perditi hic respirantia, et impostores tot animarum multa in vitiis
trahit dicendo: si Deus scit me salvandum vel damnandum, si
scit me damnandum, damnabor quidquid boni egero, si scit me salvandum
salvabor, quidquid mali fecero, quam in fronte porro. Sed
apud doctos et sapientes sit hoc argumentum non probabit. Respondeo distinguo
quod. quidquid fit ab hoie fit necessario. necessitate consequentiae et impedibili ab
ipso libero arbitrio hois concedo. necessitate antecedente et non impedibili
a libero arbitrio hois nego. ad probationem: concedo eodem modo distinguo. quidquid Deus
scit aut decrevit ab aeterno fit necessario necessitate consequente et impedibili
a libero hois arbitrio concedo. necessitate consequente et in impedibili a
libero hois arbitrio nego: hoc est ita enim scientia et decretum Dei
fuerunt impedibilia antecedenter a libero hois arbitrio, ut quantum
in ipsis possibile fuit non poterat aliud facere. nec Deus illud ita prae-
videret neque determinaret. unde non est ipsi liberum falsificare prae-
scientiam aut frustrare decretum Dei supposito quod dentur, sed facere
aliud vel potius non fecerit data. adeoque illa impediunt licet supposito
quod dentur non posset amplius facere ut non dentur. multo minus
vim scientia ulla fieri aut decretum frustrandum. quod tamen necessario
tamquam tollit libertatem. quam parum vitio aut gustu officeret,
quia video aut gustu potum sentiente, facit ut potius non libere
sentiat. ceterum quam manifeste sophisma hoc repugnat et ipsi
lucis rationi inde patet, quod eo alio sensu neque famelicum cibari, neque aegrotum
pharmaca, neque militem arma, neque architectum instrumenta sumere
neque ad ullum finem media adhibere oporteret directe aut Deum
ad aeternam salutem vivendum et merendum nil proficere. Sed

nisi dependentes à libero nro arbitrio, qd praescindit, nunc bene à malo sumq. actum: id qd in nra libertate consistat

Num: 37. Obiic. probabile è dari praedeterminaoem phicam, probabile è qd data praedetermin phica n̄ dati libertas; ergo probabile è qd n̄ detur libertas. Resp. Si dati praedetermin phica dicit probabiliter n̄ dari libertas, qd datur probabilitas praedetermin phicae, qd probab: n̄ dari libertas, qd è effectus n̄ dari libertatem indifferentiae ad actum. Syllmus. Sunt utraq. praemissa sit probabilis, sen in sensu diviso, n̄tm utraq. probabilis è simul seu in sensu composito prob: nunqm cum à praedetermin concedit praedeterminaoe phica tollere libertatem neq. ulli aftero probabile è simul dari praedeterminaoe phicam et negaoem libertatem, sed vel n̄ dari praedeterminaoe phica vel si datur praedetermin phica n̄ dari libertatem

Num 38. Neg: ito qd probabiliter inferit ex probabili è probabile: atqui qd n̄ detur libertas indifferentiae probabiliter inferitur ex probabili, neque ex praedetermin phica ergo probabile è, qd n̄ detur libertas indifferentiae. Resp. dm. mi. vel sic ergo qd è probabili inferitur probabiliter probabile sensu composito. cum ijs qd inferitur probabiliter probabile sensu diviso. probabile sensu composito n. m. et sic dm. n. c. adhuc est negaos probabilitati probabilis inferet ex praedeterminaoe phica deberet utrumq. simul esse probabile neque qd datur praedetermin phica, et tm eadem stare n̄ posset cum libertate.

Num: 39. Urgebis: 10 utraq. praemissa è simul probabilis ergo qd ea illis inferitur è probabile probabilitate sensu compositi. Resp. dat. utraq. praemissa è simul probabilis simultate probabilitatis, et a. probabile simultatibus n: a est c. simultas probabilitatis nihil aliud dicit qd tm hac qm illa sit probabilis, probabilitas simultatis dicit probabile simultaneam veritatem utriusq. praemissae, jos qd in aliqua sensu n̄ vero posteriori. caeterum solventis hujus argti è quaestio transire à sensu diviso ad sensum compositum. Sunt eadem probabile è petrum in instanti a dormire, probabile è petrum in instanti a vigilare, ergo probabile è petrum in instanti a dormire et vigilare, unde argtum hoc est sit retorqueri.

Articulus 4us

De

Differentia rationis realis

Certum est inter animas rationales diversorum hominum, dari aliquam differentiam
numericam; cum cuique anima unius hominis realiter distinguatur ab anima alterius
hominis: adeoque non sit unam eandemque in omnibus hominibus. ita enim fides
docet, definitumque id videtur in Concil: Later: sub Leo: 10 S: 8: contra
antiquos; Quaestio igitur restat de differentia specifica animarum rationalium, sint
non solum numero sed etiam specie diversae. Item an sint inaequales in
perfectione entitativa: aut quocunque alio modo differant entitative;
dico tamen in perfectione entitativa, quia cum una anima rationalis sit saepe accid-
entalibus perfectionibus aliqua alia ratione perfectiorem operationes mani-
festum est ob experientiam ad hanc Quaest: Res

Num: 40us.

Dico de facto animas rationales in perfectione entitativa non esse inter se in-
aequales, vel entitative dissimiles; nulla est necessitas ponendi
animas entitative inaequales; quod si esset posita quaedam foret necessitas, ita
primo alligatur ex notabili diversitate operationum, sed ex hac
non alligatur quia non ipso tota haec diversitas operationum potest adscribi varietati
organorum aut saltem potentiae causa aut extrinsecis circumstantiis, puta
a parentibus, [illegible], genio patriae, situ locorum, consuetudine,
vel studiis, educatione etc. Si haec operationum diversitas argueret
diversitatem animarum, tunc animae complures ex natura sua essent stolidae ac
stupidae, aliae vero sapientes ac ingeniosae, quaedam ad regimen,
ad servitium, in ulla ad sceptro et cathedras nata, a paucis,
caritate formatae, et aliasque appendices exigerent. Sed hoc
plane fictum et repugnat communi sententiae, quia admittenda foret
similis animarum inaequalitas in brutis, quae vulgo censentur eiusdem
speciei, eo quod in eorum actibus in quibus nemo saepe operationum diversitas
notatur; atque in ipsis animae non sunt inaequales; aliae equi fortiores
generantur aliquid nobiliorem ob diversitatem operationum, quae notatur
in pueris nunc juvene nunc sene, nunc vigili nunc dormienti etc. et
longe maior quam quae datur inter rusticum et urbanum, quod si non infert
diversitatem animarum, posteriori quoque utraque potest refundi in causas
extrinsecas.

Num 41us.

Solvunt[ur] objectione[s]

Num 42us. Ob. 1o ponit dari a[n]i[ma]s entre diversas q[uo]d de facto dant[ur]: scil. ideo dant[ur] diversae a[n]i[ma]e hu[m]anae et a[n]gelor[um] abstractae diversae, q[uae] serviunt ad ornatu[m] universi; q[uo]d ob hanc ip[s]a[m] ra[ti]o[n]e[m] debe[n]t de facto diversae a[n]i[ma]e ... in perfectione essentiali, si aequales, tunc deerent eade[m] ... quae de facto dantur, q[uo]d sit inaequales ... perfectio[n]es atq[ue] ... eade[m] ra[ti]o[n]e, q[uo]d Creat[or] perfecto[rum] a[nim]a[rum] realis, qualis ... atq[ue] ... effectus. R. ad 1um ... c. ... ornatus ... ex m[ai]ori qualitate ... magis serviat ad finem, quem Deus sibi praefixit. d. Secus n. c. ... ideo ... ad inaequales, q[ui] servirent ad ornatu[m] universi; quae deerent dari adhuc magis aequale ... perfectio ... angelo[rum] q[uo]d ... ad-mittendae ... ornatus universi sed diversitas in gradu; ex hac enim deducit diversitas in re ... Theol: supponit Deum in 1o instanti Creat[ionis] cuivis angelo ... perfectio[n]is gratiae accom-odasse; angelis vero in toto ... operatos esse, ad ... a. nc. qu[ae] ... sit plurimis ... multiplicatio specierum et perfectiones. ad 2um R. 1o ... in ... b[ea]torum ... Commu[n]iter credunt ea[m] eius[dem] speciei et perfectionis e[ss]entialis. R. 2o b. c. q[uo]d Creat[or] q[u]a[m] essentialiter perfectio[ne]s n. c. ... accidentali perfectio[ne] cc.

Num 43us. Ob. 1o Sorbona parisiensis haereses damnavit sententia[m] quae asserit, q[uo]d a[nim]a Christi n[on] fuerit diversa ab a[nim]a Judae. R. ... S. S.: universim o[mn]is perfectio quae ... a[nim]a B. Virginis ... debet ... sed a[nim]a perfectio[ne]s ... q[uo]d ... d: a. damnavit, asserta ... qui sententia[m] contraria[m] ... adhuc sint boni Catholi: c: a. damnavit ... n[on] sint ... n[on] ... Comm[unis] ... Sorbonae ... Seculo. caeteru[m] doctoribus Sorbonae ... de diversitate e[ss]entiali ... oppon[it] Card: Tol: ... ex ... quae dicit ...

excepto spiri peccato: unde nulla sententia videtur sacrae scripturae magis conformior quam ad quam si tali fit, ut concessio alteri cuiuscumque creaturae magis conducit ad finem de quo non procedit in infinitum C: leg. n. aabr videtur itaque gratis dicitur B: V: [illegible] contuliri [illegible] cum status capacitate creatae [illegible]

Dona quidam seu dona realia entitative supernaturalia tum id [illegible] Vsp habuisse et non ea alteri exhibere unde [illegible] non apprehendit seu adsumpsit Loquendo vero de sensu abstracto seu natura humana quae una in totalitate cum fratribus assimilatur ita par est credere quod B: V: non fuerit concessa nisi cum similitudine

Ob 3io diversitas operationum arguit diversitatem operatorum, atqui in diversis hominibus reperitur diversitas operationum quorum [illegible] arguit aliquod e: spiri n: ad legitimam huius exiomatis vero tota praecipue requiruntur, 1o ut operationes sint in diversis oppositis Certum enim est ab eodem supposito posse saepe diversas operationes, ut patet ab anima quae producit apprehensiones, iudicia, mediata, immediata. 2o ut operationes sint repugnantes. Quis enim negat simul hominem agere frequenter [illegible] diversa. 3io et praecipue ut diversitas non possit refundi in causas extrinsecas, Num 44

urgebis hoc etiam posse asseri de actibus brutorum quin [illegible] nec est ita quod communis est [illegible] inter eos et [illegible] vox clamat [illegible] brutorum non esse eundem rationem. ratio est, quod diversitas quae datur inter musicam et elephantem ratione [illegible] est [illegible] constitutionem organicam nec apparet, quod non posset refundi in causas [illegible] extrinsecas. Num 44

Quaestio 3a

De

Actu rationali, potentiis, actibus, actuum instrumentis

Articulus 1us

De

potentiis et actibus animae rationalis.